

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej 26 sierpnia w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej w roku 2025
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język litewski, część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2025 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2025 r. Termin poprawkowy – sierpień 2025 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	26 sierpnia 2024 r. <i>Pierwsza wersja komunikatu została ogłoszona 1 września 2023 r. Zmiana następuje w związku z wejściem w życie przepisów § 59f rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 302, z późn. zm.).</i>

Na podstawie art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret piąte ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹ oraz § 59f rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego² ogłaszam listę jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej obowiązującą w roku 2025.³

Zadania jawne obowiązujące w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego w 2025 r.

1. Knygos ir tautinio identiteto ryšys. Svarstyk remdamasi(s) Martyno Mažvydo **Katekizmu** ir kitu literatūros tekstu.
2. Rašto reikšmė kultūros istorijai. Svarstyk remdamasi(s) Martyno Mažvydo **Katekizmu** ir kitu literatūros tekstu.
3. Metų laikų ratas kaimo žmogaus gyvenime. Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
4. Žmogaus gyvenimo ir gamtos darna. Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
5. Lietuvos valstiečio kasdienybės vaizdavimas literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
6. Kelionės motyvas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Motiejaus Valančiaus apysaka **Palangos Juzė** ir kitu literatūros tekstu.
7. Tradicijų vaizdavimas literatūros kūrinuose. Svarstyk remdamasi(s) Motiejaus Valančiaus apysaka **Palangos Juzė** ir kitu literatūros tekstu.
8. Kaimo žmonių buitį ir papročiai. Svarstyk remdamasi(s) Motiejaus Valančiaus apysaka **Palangos Juzė** ir kitu literatūros tekstu.
9. Lietuvos praeities vaizdavimas literatūros kūrinuose. Svarstyk remdamasi(s) Antano Baranausko poema **Anykščių šilelis** ir kitu literatūros tekstu.
10. Jausmų ir materialinių vertybių konfliktas. Svarstyk remdamasi(s) Žemaitės apsakymu **Petras Kurmelis** ir kitu literatūros tekstu.
11. Ar turtas visada yra laimės laidas? Svarstyk remdamasi(s) Žemaitės apsakymu **Petras Kurmelis** ir kitu literatūros tekstu.

¹ [Dz.U. z 2024 r. poz. 750. z późn. zm.](#)

² [Dz.U. z 2024 r. poz. 302. z późn. zm.](#)

³ Szczegółowy opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego od roku szkolnego 2024/2025 (dla absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego oraz 5-letniego technikum) jest dostępny w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej*. Niniejsza lista zadań jawnych określa **wyłącznie** zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w pierwszym zadaniu w zestawie egzaminacyjnym, który zdający będzie losował podczas części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego w 2025 r. Niniejsza lista **nie wyczerpuje jednak** tematyki omawianej w zakresie każdej z lektur obowiązkowych. Lista ta **nie stanowi również** wytycznych dla nauczycieli określających wyłączną tematykę, która powinna być poruszana podczas zajęć. Znajomość problematyki lektur obowiązkowych sprawdzana będzie również w części pisemnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego, także w zakresie, którego nie obejmuje niniejszy komunikat.

12. Kaip lyrikoje vaizduojamas praeities ir dabarties santykis? Svarstyk remdamasi(s) Maironio eilėraščiu **Mano gimtinė** ir kitu literatūros tekstu.

Ten, kur Nemunas banguoja
Tarp kalnų, lankų,
Broliai vargdieniai dejuoja
Nuo senų laikų.

Ten močiutė užlingavo
Raudomis mane,
Į krūtinę skausmą savo
Liejo nežinia.

Girios užė ten, minėjo
Praeities laikus,
Kai lietuvis netikėjo,
Jog belaisviu bus.

Ten apleistos pilys griūva
Ant kalnų aukštai;
Milžinų ten kaulai pūva,
Verkia jų kapai.

Ten užaugau, iškentėjau
Aš kančias visas
Ir pamėgau, pamylėjau
Vargdienių dūmas.

O tos dūmos vargdieninės
Griaužia kai kada,
Tartum rūdys geležinės,
Amžina žaizda.

www.saltiniai.info

13. Kaip supranti posakį *Visur gerai, kur mūsų nėra*? Svarstyk remdamasi(s) Keturakio drama **Amerika pirtyje** ir kitu literatūros tekstu.
14. Svarbiausios žmogaus gyvenimo vertybės. Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
15. Vidinio pasaulio ir kasdienybės sandūra žmogaus gyvenime. Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
16. Vaikystės vaizdavimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos novele **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
17. Draugystė kaip brangiausia vertybė. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos novele **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
18. Kaip literatūroje vaizduojami seni žmonės? Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės apsakymu **Bedievis** ir kitu literatūros tekstu.
19. Kaimo žmogaus filosofijos atspindžiai literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės apysaka **Raganius** ir kitu literatūros tekstu.

20. Pasirinkimo tarp pareigos ir asmeninių siekių problema literatūros tekstuose. Svarstykl remdamasi(s) Vinco Krėvės drama **Skirgaila** ir kitu literatūros tekstu.
21. Ar žmogaus likimas yra jo paties, ar kitų rankose? Svarstykl remdamasi(s) Vinco Krėvės drama **Skirgaila** ir kitu literatūros tekstu.
22. Bendruomeninės moralės ir etikos poveikis individui. Svarstykl remdamasi(s) Antano Vienuolio apsakymu **Paskenduolė** ir kitu literatūros tekstu.
23. Kaip literatūros kūrinuose vaizduojama gamta? Svarstykl remdamasi(s) Antano Vienuolio apsakymu **Paskenduolė** ir kitu literatūros tekstu.
24. Nelaimingos meilės motyvas literatūros kūrinuose. Svarstykl remdamasi(s) Igno Šeiniaus apysaka **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
25. Malūno motyvas literatūroje. Svarstykl remdamasi(s) Igno Šeiniaus apysaka **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
26. Kaip gamtos vaizdai atskleidžia herojų jausmus? Svarstykl remdamasi(s) Igno Šeiniaus romanu **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
27. Kokiomis meninėmis priemonėmis kuriama nuotaika poezijos kūrinuose? Svarstykl remdamasi(s) Kazio Binkio eilėraščiu **Vėjavaikis** ir kitu literatūros tekstu.

Pasikinkęs jauną vėją,
Vėtrą šaunią apkabinęs
Leidžiuos per padangių plynės
Su pavasariu lenktyniais.

Gulbės – kelią!
Gervės – kelią!
Debesų keliu didžiuoju
Aš važiuoju!

Mano skraistė lengvo rūko
Plasta padangėj ištįsus.
Mano vėtra kai padūko –
Išsislapstė žvaigždės visos,
Mėnuo nuo dangaus paspruko.

Kas man vėtrą paviliotų?
Kas man vėją pažabotų?
Debesų keliu didžiuoju
Tik aš vienas tevažiuoju...

Lik, pavasari, tarp pievų:
Gaudyk savo varles, sliekus...
Paukštės ilstančios – sudievu!
Aš pralenkiu ir palieku.

[1921]

Dvidešimtojo amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. A101.

28. Pavasario vaizdavimo tradicija literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Kazio Binkio eilėraščiu **Vokiškas pavasaris** ir kitu literatūros tekstu.

Berlynas aukštyn kojom drybso,
O mėnuo, senas idiotas,
Elektros viela pažabotas,
Šypso.
Gatvėse medžiai apkarpyti
Nežino, ar jiems sprogt, ar ne...
Tiktai už lango vazone
Svaigių, skanių kvapų pilni
Narcizai pradeda šaipytis
Lyg vaikas alkanas sapne.
Žvėryne miega krokodilai,
Liūtai, beždžionės ir gyvatės.
Šalia žvėryno savo viloj
Jau rengias gult aristokratės:
Juk metas jau – nakties antra.
Tramvajai ir automobiliai,
Pabaigę gatvėse kadrilį,
Seniai po urvus išsislapstė,
Pralenkdami kuris katra.
Jau vietoms merkias elektra.
Pakilo mėnuo dar aukščiau.
Ikliuvęs tarp bažnyčios bokštų,
Pakreipęs savo snukį plokštų,
Jis išsižiojo dar plačiau
Ir atsiduso. Pūstelėjo.
Ir šiltos srovės minkšto vėjo
Užliejo knarkiantį Berlyną.
Mėgino mėnuo į Žvėryną,
Bet staiga, pro stiklus pamatęs,
Kaip rėdosi aristokratės,
Parauodo senis ir už bokštų
Užkrito savo veidą plokštų.

Dvidešimtojo amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. 101–102.

29. Autobiografiniai motyvai literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
30. Moteris kaip kūrybinio įkvėpimo šaltinis. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
31. Kovos už asmenybės laisvę motyvas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
32. Ar sutinki su teiginiu, kad sąžinė yra griežčiausia teisėja? Svarstyk remdamasi(s) Jono Biliūno apsakymu **Vagis** ir kitu literatūros tekstu.
33. Koks yra psichologizmo vaidmuo literatūroje? Svarstyk remdamasi(s) Jono Biliūno apsakymu **Liūdna pasaka** ir kitu literatūros tekstu.

34. Alternatyvaus pasaulio kūrimas kaip bėgimas nuo tikrovės. Svarstykl remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
35. Karo vaizdavimas literatūroje. Svarstykl remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
36. Žmonių santykiai ekstremaliose situacijose. Svarstykl remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
37. Moralinio ir fizinio bejėgiškumo problema. Svarstykl remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
38. Individo moralinis nuopuolis. Svarstykl remdamasi(s) levos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
39. Kaip vaizduojamas moterų likimas literatūroje. Svarstykl remdamasi(s) levos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
40. Jaunystė – gražiausias žmogaus gyvenimo laikas. Svarstykl remdamasi(s) Salomėjos Nėries eilėraščiu **Žvaigždė – jaunystė** ir kitu literatūros tekstu.

Vieną akimirką mano jaunystė,
Lyg žaibas jaunas –
Širdį ugniniais sparnais suvystė,
Užliejo kraują.

Ir mano dienos – žėrinčios ašaros
Laumių akyse, –
Ir jų kaip vėjų – vėjų pavasario
Nesuvaikysi!

Ir nebijau aš girioj paklysti,
Jūroj paskęsti, –
Nes man žadėjo žvaigždė jaunystė
Niekad negesti.

[1927]

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. 173.

41. Žmogaus gyvenimo ir gamtos ryšys literatūros tekstuose. Svarstykl remdamasi(s) Salomėjos Nėries eilėraščiu **Diemedžiu žydėsiu** ir kitu literatūros tekstu.

Ir vienąkart, pavasari,
Tu vėl atjosi drąsiai. –
O mylimas pavasari,
Manęs jau neberasi – –

Sulaikęs juodbėrį staiga,
Į žemę pažiūrėsi:
Ir žemė taps žiedais marga...
Aš diemedžiu žydėsiu – –

1936 m.

www.tekstai.lt

42. Pražūtingos meilės vaizdavimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Kazio Borutos apysaka **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
43. Pasakų ir legendų motyvai literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Kazio Borutos romanu **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
44. Koks poetų šauklių vaidmuo? Svarstyk remdamasi(s) Bernardo Brazdžionio eilėraščiu **Šaukiu aš tautą** (ištraukos) ir kitu literatūros tekstu.

Šaukiu aš tautą, GPU užguitą,
Ir blaškoma, it rudenio lapus:
Į naują vieškelį, į naują buitį,
Kur niekad šiaurūs vėjai neužpūs.

Šaukiu lietuvi burtis prie lietuviu
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,
Kad tamsiame vidurnakty nežuvę,
Pakiltų rytmečiui gyventi ir žydėti!

Iš sutemų, iš prieblandų išeikit,
Uždekit naują ugnį širdyse,
Vergams palikit vergo naktį klaikią! –
Šaukiu aš, jūsų protėvių dvasia. [...]

Šaukiu balsu tėvų dievų ramovės
Ir jūsų krikšto atgaila šviesia:
– Stovėkit amžiais čia tvirti, kaip saulė stovi! –
Šaukiu aš, jūsų protėvių dvasia.

B. Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, Vilnius 1989, p. 195–196.

45. Kuo pasireiškia emigranto drama? Svarstyk remdamasi(s) Kazio Bradūno eilėraščiu **Egzodo poetai** ir kitu literatūros tekstu.

Egzodo poetai – kaktusai dykumoje.
Nėra drėgmės,
Aplinkui vien smėlis,
O jie auga ir žydi
Raudonais erškėčių žiedais.

Tolstančių metų
Pėdas užpila smiltys.
Tik egzodo poetai
Lieka,
Auga
Ir žydi
Skaudžiais purpuriniais žiedais

Kai tavo ir mano širdį
Įdurs eilėraščio spyglis,
Neverkim –

Egzodo poetai – kaktusai dykumoje –
Maitinasi mūsų krauju.

1976 m.

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. 423–424.

46. Ar sutinki, kad tėviškė literatūroje visada vaizduojama kaip laiminga, šventa vieta? Svarstyk remdamasi(s) Vytauto Mačernio eilėraščių ciklu **Vizijos** ir kitu literatūros tekstu.
47. Kaip galima interpretuoti sąvokas „namas“ ir „namai“? Svarstyk remdamasi(s) Romualdo Granausko apysaka **Gyvenimas po klevu** ir kitu literatūros tekstu.
48. Susvetimėjimo ir abejingumo problema literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Marcelijaus Martinaičio eilėraščiu **Kukutis važiuoja pilnu troleibusu** ir kitu literatūros tekstu.

Suspaustas iš visų pusių,
Kukutis smagiai sau galvoja:
– Koks tai yra patogumas -
važiuoji, ir niekam nerūpi,
kodėl tu važiuoji,
nors gal būt
esi ką nors negražiai prišnekėjęs,
įžeidęs savo kaimyną
ar važiuoji ką nors apgauti.

Niekas nepasižiūri,
kiek tau metų,
Kokia tavo akių spalva,
Kas tavo giminės,
iš kur ir kodėl atvažiavai.
Ir iš viso:
ar tu gyvas,
ar šiaip sau važiuoji?

Koks tai yra patogumas:
niekas nepastebės,
jei kurią dieną visai nevažiuosi.
Ir nieks neatlėks į namus,
reikalaudamas paaiškinimo:
– Kodėl nevažiuoji troleibusu?

M. Martinaitis, *Vainikas*, Vilnius 1981, p. 192.

p.o. DYREKTOR

Henryk Dębowski